

Miriam Natoufová

Mistr Madony z Michle a Madona na lvu z Klosterneuburgu

Bakalářská práce

Český abstrakt

Na českém a rakouském území se nachází značně stylově blízká sochařská díla ze 14. století, mezi nimiž je na konkrétních znacích možné pozorovat určitou spojovací linii. Jsou to především tato díla: Madona z Michle, Sv. Florián (St. Florian v Rakousku), Madona ze Znojma, Madona z Velkého Meziříčí, Madona z Hrabové, Madona z Prostějova, Apoštol z Veverské Bitýšky, Madona z Broumova, Ukřižovaný z Hradčan, Schwartzova Madona (Metropolitan Museum New York), Madona z Dýšiny a v současné době živě diskutovaná Madona na lvu z Klosterneuburgu. Schématické opakující se znaky, jsou ploché oči, vysoká čela, malá ústa a plné rty s vysunutým dolním rtem. Dále také charakteristické rásnění šatu, držení těla, způsob uchopení Ježíška a shodné zpracování některých detailů (např. prstů, vlasů). Do roku 2006 existovala pluralita názorů na formální vztahy uvnitř skupiny a mimo ni (vždy související s datací) v rámci evropské umělecké produkce 14. století. Hypotéza, že dílna pracovala v Brně byla většinou akceptována (sochy byly většinou nalezeny na Moravě). Kolem poloviny 14. století se její vliv rozšířil do Prahy a do Čech a později i do Polska. Dílna tak vytvořila svébytný „moravský“ styl, který výrazně ovlivnil tendence ke krásnému slohu ve středoevropském sochařství po polovině 14. století. V roce 2006 Robert Suckale a Jiří Fajt zpochybnili celou skupinu a zařadili ji do kontextu mezinárodní „manýrizujícího, dekorativního“ stylu 14. století. Sochy tedy nejsou „moravské specifikum“. Zpochybnili brněnskou provenienci Madony z Michle na základě pramene, který nečetli (Pamětní kniha michelského kostela). Jejich závěry nejsou podložené, a proto mají malou hodnotu. Sochám, které vytvořil Mistr Madony z Michle nemůžeme upřít jejich špičkovou kvalitu, která je významně ovlivněná tehdejší francouzskou produkcí. Madona z Michle vznikla nejspíše v Brně. Tvorba michelského mistra je na tak vysoké úrovni, že mohl působit na královských dvorech. Mohl však také tvořit pro bohaté moravské kláštery.

Mezi skupinu soch byla v roce 2004 zařazena Madona na lvu z Klosterneuburgu. Jiří Fajt a Robert Suckale zpochybňují její pravost a odkazují i na ve středověku neobvyklou ikonografii. Madona na lvu z Klosterneuburgu však zcela specifickým způsobem spojuje téma „Virgy de Radice Jesse“ s tématem Madony na lvu. Zobrazení „Virga de radice Jesse“ je doslovnou citací z Iz 11. kapitoly, která upozorňuje na Kristův královský původ. Pokročilejší ale starší rozvíjení tohoto tématu nalezneme na fol. 188r v Žaltáři královny Alžběty Rejčky. Lev na reliéfu Madony z Klosterneuburgu může být nazírán jako oživující Duch svatý, jako symbol vzkříšení a především však jako Lev z Judova pokolení, kterým je Kristus. Ratolest z kmene Jesse poukazuje na stejný královský původ jako lev z kmene Juda.

Počet znaků: 113 541